

JOANNA BYKOWSKA, MARCIN KOLASIŃSKI

Katedra Dendrologii i Szkółkarstwa
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

PARK MIEJSKI IM. JANA III SOBIESKIEGO W SZAMOTUŁACH JAKO MIEJSCE REKREACJI I WYPOCZYNKU

Streszczenie. Inwentaryzację parku im. Jana III Sobieskiego w Szamotułach (województwo wielkopolskie) wykonano w terminie od sierpnia do października 2004 roku. Obszar inwentaryzacji obejmował 8,5 ha. Wszystkie pomierzone drzewa naniesiono punktowo na dwie mapy zasadnicze w skali 1:500, zaktualizowane w drugiej dekadzie września 2004 roku. Obwód pnia mierzono na wysokości 130 cm od powierzchni gleby za pomocą taśmy mierniczej. Wysokość drzew mierzono za pomocą fińskiego wysokościomierza Suunto PM-5/1520. Obserwowano ogólny wygląd i zdrowotność drzew. Dla mierzonych drzew określono lokalizację na podstawie wskazań GPS. Na terenie objętym inwentaryzacją pomierzono 994 drzewa, należące do 24 rodzajów. Dominują wśród nich drzewa i krzewy okrytozalążkowe, reprezentowane przez 36 taksonów. W parku rosną głównie drzewa i krzewy pochodzenia krajowego. Wytypowano 11 drzew, których obwód pnia na wysokości 130 cm od powierzchni gleby pozwala na zgłoszenie ich do objęcia ochroną w formie pomnika przyrody.

Słowa kluczowe: park miejski, Szamotuły, inwentaryzacja

Wstęp

Szamotuły to miasto położone na Pojezierzu Wielkopolskim, nad rzeką Samą, w dorzeczu dolnego odcinka Warty. Miejscowość usytuowana jest około 35 km na północny zachód od Poznania, przy szlaku kolejowym Poznań-Szczecin (PLAN... 2005-2013).

Historia Szamotul jest bardzo długa. Początki osady należącej do rodu Szamotulskich herbu Nałęcz sięgają XI wieku. W źródłach historycznych Nowe Szamotuły po raz pierwszy nazwane zostały miastem w 1383 roku (<http://szamotuly.pl/miasto/index.php?idkat=365>).

Na terenie miasta znajduje się obecnie kilka parków, m.in. Zamkowy, Kościuszki i Jana III Sobieskiego. Stanowią one kompleksy wartościowe przyrodniczo oraz atrakcyjne

spacerowo (PLAN... 2005-2013). Zinwentaryzowany park im. Jana III Sobieskiego przylega do zabytkowego centrum Szamotuł. Rozciąga się w kierunku południowo-zachodnim od rynku. Położony jest na lewym brzegu rzeki Samy i obejmuje obszar około 7,5 ha. Od strony miasta prowadzą do niego cztery wejścia. Na terenie parku do Samy uchodzi Kanał Gałowski. Południowo-wschodnia część parku ograniczona jest ulicami Ratuszową i Dworcową, a wschodnia – ul. Kapłańską. Od strony kościoła kolegiackiego do parku przylega Szkoła Podstawowa nr 2. Od strony południowo-zachodniej widoczna jest na wysokim nasypie linia kolejowa.

Park ten nie został wpisany do rejestru zabytków.

Celem przeprowadzonych prac była ocena parku im. Jana III Sobieskiego oraz wykonanie szczegółowej inwentaryzacji zadrzewień na jego terenie, określenie zdrowotności drzew, wytypowanie osobników, które powinny zostać objęte ochroną prawną, a także sporządzenie zaleceń i wytycznych dotyczących dalszej pielęgnacji drzewostanu oraz poprawy funkcjonalności i atrakcyjności parku.

Material i metody

Prace terenowe, w tym inwentaryzację parku im. Jana III Sobieskiego w Szamotułach, przeprowadzono od początku sierpnia do końca września 2004 roku. W październiku wykonano dodatkowo inwentaryzację zadrzewień na terenie „lasku” rosnącego przy Samie, od strony ul. Franciszkańskiej, równoległe do nasypu kolejowego. W sumie teren inwentaryzacji obejmował obszar około 8,5 ha.

Zmierzono obwód pnia drzew na wysokości 130 cm od powierzchni gleby. W przypadku drzew wielopniowych lub o pojedynczym, ale rozgałęzionym pniu mierzono obwody wszystkich pni. Pomiarów wykonano za pomocą taśmy mierniczej. Wysokość drzew mierzono za pomocą fińskiego wysokościomierza Suunto PM-5/1520. Pomiar ten był często niemożliwy do wykonania ze względu na zbyt duże zagęszczenie koron drzew. Obserwowano również ogólny wygląd i zdrowotność drzew. Nazwy drzew i krzewów przyjęto według SENETY i DOLATOWSKIEGO (2006).

Wszystkie pomierzone drzewa zostały naniesione punktowo na dwie mapy zasadnicze w skali 1:500, zaktualizowane w drugiej dekadzie września 2004 roku. W stosunku do mapy zasadniczej z roku 1984 na potrzeby inwentaryzacji poprawiono lokalizację ogrodzenia placu zabaw dla dzieci i mostków, sprawdzono rozmieszczenie lamp oświetleniowych oraz układ ścieżek na terenie od strony ul. Kapłańskiej w kierunku nasypu kolejowego przy cmentarzu. W dalszym ciągu poprawy potrzebują układ i szerokość ścieżek. W znacznym stopniu są to wąskie, wydeptane przez ludzi ciągi, o nieregularnych obrzeżach. Sprawdzenia wymaga także odcinek od przejścia pod nasypem kolejowym w kierunku ogrodzenia cmentarza.

Umiejscowienie drzew na mapach ustalano na podstawie pomiarów odległości od stałych punktów, np. najczęściej od sąsiednich drzew, ale również od elementów małej architektury. Pomiarów wykonywano zawsze od środka jednego do środka drugiego pnia. Określono także dokładną lokalizację poszczególnych drzew i krzewów na podstawie wskazań GPS. Wykonano dokumentację fotograficzną terenu parku oraz wybranych drzew.

Wyniki i dyskusja

Pierwsze publiczne ogrody miejskie powstawały poza murami miast w XII i XIII wieku. Były to tzw. *prato*, czyli duże łąki spacerowe z alejami drzew i niekiedy ozdobione stawem. Celem ich tworzenia było z jednej strony upiększanie miast, a z drugiej miały służyć jako miejsce wypoczynku i zabaw dla społeczności miejskiej i przyjezdnych gości (BORCZ 1997, MAJDECKI 1972).

Zapotrzebowanie na ogrody publiczne wzrosło w XVII i XVIII wieku (BORCZ 1997, MAJDECKI 1972). Nowo zakładane w okresie baroku ogrody miejskie od początku tworzone dla użytku publicznego. Z reguły nawiązywały one swoją formą do ogrodów pałacowych. Bardzo liczne ogrody miejskie, zróżnicowane programowo, zaczęły natomiast powstawać w wieku XIX. W Polsce były to z reguły układy kształtowane bez większych powiązań kompozycyjnych z otaczającym je układem urbanistycznym, w granicach zajmowanego obszaru. W tym okresie parki miejskie wywierały coraz większy wpływ na obyczaje i życie mieszkańców miast. Były poddawane działalności urbanistów oraz stawały się ważnym i niezbędnym elementem miast. W końcu XIX i w pierwszej połowie XX wieku największe znaczenie zyskały dostępne dla wszystkich miejskie założenia publiczne. Usytuowane na terenie miast lub w ich pobliżu miały służyć wypoczynkowi wszystkich mieszkańców (MAJDECKI 1972).

Park im. Jana III Sobieskiego, m.in. ze względu na swoje położenie, pełni ważną rolę w krajobrazie Szamotuł. Ponadto poprzez cieki wodne i roślinność stanowi łącznik między miastem a krajobrazem pozamiejskim.

Nie zachowała się dokumentacja dotycząca założenia parku. Zarys pierwotnych ciągów komunikacyjnych oraz systemu stawów parkowych połączonych kanałem ówczesnego parku im. Goethego można odnaleźć na pruskiej mapie geodezyjnej z przełomu XIX i XX wieku. Obszar parku obejmował wówczas teren od ul. Kapłańskiej do Kanału Gałowskiego. Niedaleko ul. Kapłańskiej znajdował się duży owalny plac. Kompozycja parku została oparta na kontrastowym połączeniu geometrycznego układu dróg parkowych z naturalistycznym kształtem linii brzegowej dwóch stawów parkowych, połączonych kanałem. Ukształtowany swobodnie układ wodny był głównym elementem przedwojennego parku.

Pierwotna kompozycja ścieżek parkowych nie uległa zmianie do lat czterdziestych XX wieku. Jest ona widoczna, wraz ze stawami, na niemieckim planie miasta z 1939 roku. Na innym planie, pochodzącym z 1941 roku, przedstawiona została jedynie ogólna lokalizacja parku. Kolejne plany dotyczące zagospodarowania miasta, z lat pięćdziesiątych XX wieku, uwzględniają lokalizację zbiornika wodnego na terenie parku. Widoczny jest jeszcze pierwotny układ komunikacyjny. Dopiero w kolejnych dwóch dziesięcioleciach zaczął on ulegać stopniowemu zacieraniu, natomiast system wodny zniknął na skutek zasypania stawów parkowych.

Park im. Jana III Sobieskiego pełni obecnie wszystkie funkcje przewidziane dla tego typu założeń: stwarza warunki do wypoczynku, posiada obszary przeznaczone na spacer, ale i plac zabaw dla dzieci oraz miejsca z ławkami dla osób starszych (BORCZ 1997). Spełnia także funkcje społeczne: zapewnia mieszkańcom Szamotuł obcowanie z przyrodą oraz umożliwia kontakt z innymi ludźmi, zaspokaja tak potrzeby ruchu, jak i estetyczne (WOLSKI 2006).

Głównym elementem parku są rosnące w nim drzewa i krzewy. Ich liczba oraz dobra kondycja zdrowotna stanowią sporą, niepodważalną zaletę parku. Na terenie objętym inwentaryzacją pomierzono 994 drzewa, należące do 24 rodzajów – 4 nagozalążkowych: *Larix* (modrzew), *Picea* (świerk), *Thuja* (żywotnik), *Platycladus* (biota) oraz 20 okrytozalążkowych, tj. *Acer* (klon), *Aesculus* (kasztanowiec), *Alnus* (olsza), *Betula* (brzoza), *Carpinus* (grab), *Cornus* (dereń), *Crataegus* (głóg), *Fraxinus* (jesion), *Ligustrum* (ligustr), *Philadelphus* (jaśminowiec), *Physocarpus* (pęcherznica), *Populus* (topola), *Prunus* (śliwa), *Quercus* (dąb), *Robinia* (robinia), *Salix* (wierzba), *Sambucus* (bez), *Sorbus* (jarząb), *Tilia* (lipa) i *Ulmus* (wiąz). Dominują wśród nich drzewa i krzewy liściaste, reprezentowane przez 36 taksonów (gatunki i odmiany, tab. 1). Duży ich udział oraz zagęszczenie w części od strony ul. Kapłańskiej powodują, że ten fragment parku jest silnie ocieniony. Krzewów liściastych jest niewiele, a dominującym gatunkiem jest bez czarna (*Sambucus nigra* L.). Daje on samosiewy i przez to często tworzy gęste zarośla oraz skupienia. Rośliny nagozalążkowe na terenie objętym inwentaryzacją są nieliczne i należą do 5 taksonów (tab. 1). Rosną one na terenie zieleńca naprzeciw poczty przy ul. Dworcowej oraz przy ogrodzeniu w pobliżu restauracji „Maryna”.

Tabela 1. Wykaz taksonów nago- i okrytozalążkowych rosnących na terenie objętym inwentaryzacją
Table 1. List of gymnosperms and angiosperms genus growing on terrain included in stocktaking

Gatunki	
nagozalążkowe	okrytozalążkowe
1	2
<i>Larix decidua</i> Mill. – modrzew europejski	<i>Acer campestre</i> L. – klon polny
<i>Picea abies</i> (L.) H. Karst. – świerk pospolity	<i>Acer negundo</i> L. – klon jesionolistny
<i>Picea pungens</i> ‘Glauca’ – świerk kłujący odm. ‘Glauca’	<i>Acer platanoides</i> L. – klon pospolity
<i>Platycladus orientalis</i> (L.) Franco – biota wschodnia	<i>Acer pseudoplatanus</i> L. – klon jawor
<i>Thuja occidentalis</i> L. – żywotnik zachodni	<i>Aesculus hippocastanum</i> L. – kasztanowiec pospolity
	<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn. – olsza czarna
	<i>Betula pendula</i> Roth – brzoza brodawkowata
	<i>Carpinus betulus</i> L. – grab pospolity
	<i>Cornus alba</i> L. – dereń biały
	<i>Crataegus monogyna</i> Jacq. – głóg jednoszyjkowy
	<i>Crataegus ×media</i> Bechst – głóg pośredni
	<i>Fraxinus excelsior</i> L. – jesion wyniosły
	<i>Fraxinus excelsior</i> ‘Globosa’ – jesion wyniosły odm. ‘Globosa’
	<i>Fraxinus pennsylvanica</i> Marshall – jesion pensylwański
	<i>Ligustrum vulgare</i> L. – ligustr pospolity
	<i>Philadelphus</i> sp. – jaśminowiec
	<i>Physocarpus opulifolius</i> (L.) Maxim. – pęcherznica kalinolistna
	<i>Populus alba</i> L. – topola biała
	<i>Populus</i> ‘NE 42’ (<i>P.</i> ‘Hybrida 275’) – topola ‘NE 42’

Tabela 1 – cd. / Table 1 – cont.

1	2
	<i>Populus nigra</i> L. – topola czarna
	<i>Populus nigra</i> ‘Italica’ – topola włoska
	<i>Populus</i> × <i>canadensis</i> Moench – topola kanadyjska
	<i>Prunus cerasifera</i> Ehrh. – ałycza
	<i>Prunus</i> sp. – śliwa
	<i>Quercus robur</i> L. – dąb szypułkowy
	<i>Robinia pseudoacacia</i> L. – robinia biała
	<i>Salix alba</i> L. – wierzba biała
	<i>Salix caprea</i> L. – wierzba iwa
	<i>Salix cinerea</i> L. – wierzba szara
	<i>Salix fragilis</i> L. – wierzba krucha
	<i>Salix</i> × <i>sepulcralis</i> Simonk. ‘Chrysocoma’ – wierzba płacząca
	<i>Sambucus nigra</i> L. – bez czarny
	<i>Sorbus aucuparia</i> L. – jarząb pospolity
	<i>Tilia cordata</i> Mill. – lipa drobnolistna
	<i>Ulmus laevis</i> Pall. – wiąz szypułkowy
	<i>Ulmus minor</i> Mill. emend. Richens – wiąz polny

Drzewa rosnące w parku są w dobrej kondycji zdrowotnej. Posiadają dość wysoko oczyszczone pnie, ze względu na duże ocienienie w dolnym piętrze parku. Spowodowane jest ono zwarciem koron drzew gatunków liściastych. W koronach znajdują się jedynie pojedyncze suche gałęzie do wycięcia. Na terenie parku znaleziono tylko kilka suchych lub bardzo słabych drzew, które należałoby usunąć.

W parku rosną 23 gatunki drzew i krzewów pochodzenia krajowego. Zinventaryzowano jedynie 9 gatunków obcego pochodzenia oraz 9 gatunków mieszańcowych i kultywarów – tabela 2.

Tabela 2. Wykaz gatunków krajowych, obcego pochodzenia oraz mieszańców i kultywarów rosnących na terenie objętym inwentaryzacją

Table 2. List of domestic and introduced species, crossbreeds and cultivars growing on terrain included in stocktaking

Gatunki		
krajowe	obcego pochodzenia	mieszańcowe i kultywary
1	2	3
<i>Acer campestre</i> L. – klon polny	<i>Acer negundo</i> L. – klon jesionolistny	<i>Crataegus</i> × <i>media</i> Bechst – głóg pośredni
<i>Acer platanoides</i> L. – klon pospolity	<i>Aesculus hippocastanum</i> L. – kasztanowiec pospolity	<i>Fraxinus excelsior</i> ‘Globosa’ – jesion wyniosły odm. ‘Globosa’
<i>Acer pseudoplatanus</i> L. – klon jawor	<i>Cornus alba</i> L. – dereń biały	<i>Philadelphus</i> sp. – jaśminowiec
<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn. – olsza czarna	<i>Fraxinus pennsylvanica</i> Marshall – jesion pensylwański	<i>Picea pungens</i> ‘Glauca’ – świerk kłujący odm. ‘Glauca’

Tabela 2 – cd. / Table 2 – cont.

1	2	3
<i>Betula pendula</i> Roth. – brzoza brodawkowata	<i>Physocarpus opulifolius</i> (L.) Maxim. – pęcherznica kalinolistna	<i>Populus</i> ‘NE 42’ (P. ‘Hybrida 275’) – topola ‘NE 42’
<i>Carpinus betulus</i> L. – grab pospolity	<i>Platycladus orientalis</i> (L.) Franco – biota wschodnia	<i>Populus nigra</i> ‘Italica’ – topola włoska
<i>Crataegus monogyna</i> Jacq. – głóg jednoszyjkowy	<i>Prunus cerasifera</i> Ehrh. – ałycza	<i>Populus</i> × <i>canadensis</i> Moench – topola kanadyjska
<i>Fraxinus excelsior</i> L. – jesion wyniosły	<i>Robinia pseudoacacia</i> L. – robinia biała	<i>Prunus</i> sp. – śliwa
<i>Larix decidua</i> Mill. – modrzew europejski	<i>Thuja occidentalis</i> L. – żywotnik zachodni	<i>Salix</i> × <i>sepulcralis</i> Simonk. ‘Chrysocoma’ – wierzba płacząca
<i>Ligustrum vulgare</i> L. – ligustr pospolity		
<i>Picea abies</i> (L.) H. Karst. – świerk pospolity		
<i>Populus alba</i> L. – topola biała		
<i>Populus nigra</i> L. – topola czarna		
<i>Quercus robur</i> L. – dąb szypułkowy		
<i>Salix alba</i> L. – wierzba biała		
<i>Salix caprea</i> L. – wierzba iwa		
<i>Salix cinerea</i> L. – wierzba szara		
<i>Salix fragilis</i> L. – wierzba krucha		

Liczbę osobników poszczególnych taksonów, które zmierzono na terenie parku zestawiono na rysunku 1. Najwięcej zinwentaryzowano drzew topoli kanadyjskiej – 158, którymi obsadzone zostały brzegi kanału i rzeki Samy. Dominującymi gatunkami krajowymi są: jesion wyniosły – 149 drzew i lipa drobnolistna – 136 drzew. Osiem taksonów reprezentowanych jest wyłącznie przez pojedyncze drzewo.

Procentowy udział poszczególnych taksonów w ogólnej liczbie zinwentaryzowanych drzew przedstawiono na rysunku 2. Udział topoli kanadyjskiej wynosi 15,9, jesionu wyniosłego – 15,0, a lipy drobnolistnej – 13,7%. Dla 21 taksonów wyliczono udział w ogólnej liczbie drzew poniżej 1%.

Wytypowano 11 drzew, których obwód pnia na wysokości 130 cm od powierzchni gleby pozwala na zgłoszenie ich do objęcia ochroną w formie pomnika przyrody (tab. 3). Wśród nich znajdują się 4 topole czarne, 4 wierzby białe, 1 olsza czarna, 1 jesion wyniosły i 1 wiąz szypułkowy.

Układ komunikacyjny parku stanowią drogi ziemne, oprócz których występują bardzo liczne przedeptania. Alejki w wielu miejscach są nieregularne i nieuregulowane. Na terenie parku znajdują się nieliczne elementy małej architektury. Ławki i lampy wymagają odnowienia i częściowej wymiany. Z trzech istniejących mostków dwa wymagają odnowienia, a jeden całkowitej naprawy.

Elementami konfliktowymi w parku są: nasyp i linia kolejowa, zaniedbane posesje z ogrodami warzywnymi na nabrzeżu Samy i Kanału Gałowskiego, zniszczony pawilon

Tabela 3. Wykaz drzew proponowanych do objęcia ochroną w formie pomnika przyrody
 Table 3. Trees qualified as potential for nature monument label

Lp.	Numer inwentaryzacyjny	Gatunek	Obwód pnia na wys. 130 cm [cm]	Wysokość [m]
1.	823	<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn. – olsza czarna	307	–
2.	60	<i>Fraxinus excelsior</i> L. – jesion wyniosły	275	32
3.	181	<i>Populus nigra</i> L. – topola czarna	535	35
4.	184	<i>Populus nigra</i> L. – topola czarna	452	–
5.	191	<i>Populus nigra</i> L. – topola czarna	441	–
6.	238	<i>Populus nigra</i> L. – topola czarna	451	38
7.	117	<i>Salix alba</i> L. – wierzba biała	432	26
8.	118	<i>Salix alba</i> L. – wierzba biała	464	26
9.	239	<i>Salix alba</i> L. – wierzba biała	309	19
10.	501	<i>Salix alba</i> L. – wierzba biała	470	–
11.	79	<i>Ulmus laevis</i> Pall. – wiąz szypułkowy	275	30

wiele czynników, m.in. historia parku oraz jego usytuowanie i niewątpliwie roślinność. Zgodnie z opinią WOLSKIEGO (2006) „istotą i wartością każdego parku jest jego niepowtarzalność”, która wynika z „położenia, tła przyrodniczego, kulturowych cech regionu, uwarunkowań społecznych, ekonomicznych i politycznych”. Dla autora „dobry park, to park atrakcyjny dla wszystkich ludzi, bez względu na wiek i status społeczny”. Z pewnością zinwentaryzowany park spełnia ten warunek. Jest także obiektem użytkowym, zaspokajającym potrzebę kontaktu mieszkańców Szamotuł z przyrodą. Potrzeba ta zdaniem WOLSKIEGO (2006) jest podobna, jak u mieszkańców miasta XIX-wiecznego, a we współczesnym świecie nawet zdecydowanie silniejsza.

Wnioski

1. Teren parku im. Jana III Sobieskiego, ze względu na usytuowanie, pełni ważną rolę jako miejsce wypoczynku mieszkańców Szamotuł. Może stać się bardzo interesującym kompleksem, stanowiącym ozdobę miasta. Wymaga jednak dużych nakładów pracy w celu uporządkowania obszaru parku oraz wykonania prac rewaloryzacyjnych.

2. W parku rośnie 41 taksonów roślin drzewiastych. W składzie gatunkowym dominują rodzime gatunki drzew i krzewów okrytozalążkowych.

3. Wytypowano 11 drzew, które kwalifikują się do miana pomnika przyrody.

4. W celu poprawy wyglądu i zdrowotności drzew należy wykonać cięcia pielęgnacyjne i korekcyjne.

5. Na całym obszarze parku należy uregulować układ komunikacyjny, a także oczyścić i uregulować kanały odwadniające. Teren parku powinien zostać wzbogacony w elementy małej architektury oraz roślinność krzewiastą i o znaczeniu okrywowym.

Literatura

- BORCZ Z., 1997. Elementy projektowania zieleni. Wyd. AR, Wrocław: 7-82.
- MAJDECKI L., 1972. Historia ogrodów. PWN, Warszawa.
- PLAN rozwoju lokalnego miasta i gminy Szamotuły 2005-2013. 2005. Szamotuły. [<http://bip.wokiss.pl/szamotuly/bip/z-prac-rady-i-urzedu/plan-rozwoju-lokalnego.html>].
- SENETA W., DOLATOWSKI J., 2006. Dendrologia. Wyd. Nauk. PWN, Warszawa.
- Szamotuły. Portal miejski. [<http://szamotuly.pl/miasto/index.php?idkat=365>].
- WOLSKI P., 2006. Współczesny park miejski w Europie. Konferencja regionalna nt.: „Wizja Rozwoju Wojewódzkiego Parku Kultury i Wypoczynku im. Gen. Jerzego Ziętka”. [http://www.silesia-region.pl/wpkiw/pw_wpme.pdf].

JAN III SOBIESKI URBAN PARK IN SZAMOTUŁY AS A PLACE OF RECREATION AND REST

Summary. Stocktaking works of the Jan III Sobieski park in Szamotuły (Wielkopolskie province) were carried out from August to October 2004. Area of the stocktaking had range of 8.5 ha. All measured trees were marked as points on two fundamental maps in scale 1:500, updated in the second decade of September 2004. Perimeter of the trunk was measured at 130 cm over the ground surface with measuring tape. Height of trees was measured with finish altimeter Suunto PM-5/1520. General appearance and wholesomeness of trees were observed. For measured trees localization on the base of GPS indications was described. On the terrain of stocktaking 994 trees of 24 genera were measured. Angiosperm trees and shrubs represented by 36 species are dominating. In the park are growing mostly domestic trees and shrubs. There were chosen 11 trees, whose trunk perimeter at 130 cm over the ground surface allows to suggest they should be protected as forms of wildlife monument.

Key words: urban park, Szamotuły, stocktaking

Adres do korespondencji – Corresponding address:

Joanna Bykowska, Katedra Dendrologii i Szkółkarstwa, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, ul. Szamotulska 28, Baranowo, 62-081 Przechyłowice, Poland, e-mail: jozal@au.poznan.pl

Zaakceptowano do druku – Accepted for print:

31.10.2008

Do cytowania – For citation:

Bykowska J., Kolasiński M., 2009. Park miejski im. Jana III Sobieskiego w Szamotułach jako miejsce rekreacji i wypoczynku. *Nauka Przyr. Technol.* 3, 1, #10.